

**JÄRVA MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2021. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
1.1 Koroonaviiruse mõju	4
2 Juhtimine	5
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	5
2.2 Eelarve	5
2.3 Projektid.....	6
2.4 Personalikoosseis, juhtimine ja areng	7
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	7
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	8
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	8
2.4.4 Erialahariduse omandamine	9
2.4.5 Töötajate tunnustamine	9
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	9
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	9
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	10
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	10
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	11
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	12
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	12
4.3 RVL teenindus.....	14
4.4 Laste- ja noorteteenindus	14
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	14
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	15
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	15
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	16
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	16
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	16
4.6.1 kohalikul tasandil	17
4.6.2 riiklikul tasandil.....	18
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	19
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	19

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	19
4.9 Andmebaasid.....	19
5. 2022. aasta tegevused.....	20
LISA 1. Personali koolitus.....	21
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	22
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	23
LISA 4. Laste ja noorteüritused.....	24
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	27

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna /linna nimi	Elanike arv (01.12.20)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teenindus punktide arv	Kokku
Järvamaa	29 870	3	3	24*	3	30

*Järva Vallaraamatukogu võrdub kasutamise mõttes Koigi harukoguga.

1. Põhilised tegevussuunad

- Raamatukogu- ja teiste kogukonnateenuste pakkumine jätkuva koroonakriisi tingimustes, uute postipunktide avamine
- Raamatukogude uutesse ruumidesse kolimine Türi ja Järva vallas
- Koolikogudega ühinemine Järva vallas
- Raamatukogubussi Krõõt töö käivitamine
- Osalemine Lugemisisu programmis
- Kogude korrastamine

1.1 Koroonaviiruse mõju

- Raamatukogud olid kohanenud uute reeglitega ja jäid avatuks (haigestunud töötajatele püüti leida asendus), kuid arvestada tuli kehtestatud ettevaatusabinõudega
- 11.03.-02.05 olid mitmetes kogudes avafondid lugejatele suletud ja sel perioodil tuli lugejatel usaldada raamatukoguhoidja soovitusi või siis valiku tegemiseks kasutada RIKSWEB-i ja esitada tellimus enne raamatukogu külastust e-kirja või telefoni teel
- Piiratud ulatuses püüti lugejatele pakkuda ka ühistegevust
- Kahjuks loobusid viirusehirmus mitmed vanemad lugejad raamatukogu külastamisest
- Türi vallas osteti kõikidesse raamatukogudesse veebikaamerad ja mikrofonid, samas uute arvutite ning printerite soetus maakonnas ei olnud otseselt seotud viirusega
- Eelarveid sel aastal küll ei kärbitud, kuid riigipoolne lisarahastus teavikute soetuseks oli hinnatõusu tingimustes suureks abiks
- Ümberkorraldused raamatukogutöös olid vastavalt olukorrale paindlikud, mitte püsivad
- Suvest alates sai väljakutseks COVID tõendite printimine, mis tõi kaasa ka pideva selgitustöö vajaduse ID-kaardi kasutamise osas
- Laienes koduteenindus, mõeldi rohkem tagastuskastidele ja uutele tehnoloogilistele lahendustele (mis kahjuks piiratud eelarve tingimustes jäid esialgu siiski teostumatuks) jne.

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

- Koigi ja Aravete raamatukogud kolisid uutesse ruumidesse koolimajades ja ühinesid koolikogudega
- Järva vallas vähendati 2020. aastal 10-s raamatukogus tööaegu ning seetõttu piiratud raamatukoguteenuse leevendamiseks alustas oktoobris tööd raamatukogubuss Krõõt
- Raamatukogu lahtiolekuajad muutusid kooliga ühinenud raamatukogudes Aravetel ja Koigis – see oli eelkõige seotud lisandunud koosseisuga (Aravetel 1,0 ja Koigis 0,25 ametikohta)
- Raamatukogu nõukogud on kõigis kolmes omavalitsuses. Türil toimus kaks ja Paides üks e-koosolek, kus arutati raamatukogutöö probleeme (töökorraldus, eelarve, tasuliste teenuste hinnakiri jne.)

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.20. €	Seisuga 31.12.21 €	Muutus %
Eelarve kokku	948,237	902,558	-5,06
sh keskraamatukogu	390,034	365,176	-6,37
Personalikulu	560,326	575,917	+2,71
sh keskraamatukogu	268,66	251,074	-7,0
Komplekteerimiskulu	150,935	156,896	+3,8
sh KOV-lt	86,291	90,207	+4,34
sh riigilt	64,644	66,689	+3,16
sh keskraamatukogu	40,48	41,159	+1,68
sh KOV-lt	18,039	18,092	+0,29
sh riigilt	22,441	23,067	+2,79
Infotehnoloogiakulu	23,386	18,896	-23,76
sh keskraamatukogu	11,953	10,206	-17,12

- Eelarve vähenemine tuleneb suures osas töökorralduse muutustest (töötajate arvu vähenemine keskkogus), mis tehti 2020.aasta jooksul
- Infotehnoloogikulu vähenemine on seotud Järva vallas investeeringutega, mis siinses tabelis ei kajastu ja keskkogus omatulu alalaekumisega. Õnneks on seadmed hästi vastu pidanud ja vahetamist pole vajanud
- Eelarve osas oli aasta raamatukogudele pingeline, kuigi see otseselt tabelis ei kajastu. Erinevad ootamatud väljaminekud ja hinnatõusud mängisid siin oma rolli – pidevalt tuli leida võimalusi kokkuhoiuks. Näiteks tegid raamatukogutöötajad ametisõite sageli oma raha eest, küsimata kompensatsiooni

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Järva Vallaraamatukogu Eesti kirjanduse pidunädal Järva vallas - 24.01.-30.01.2022 (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp - 500.- ja Kirjanduse sihtkapital 1080.-)	01.10.2021-28.02.2022	1580	1580*
Türi Raamatukogu Kolm kirjanduslikku kohtumist (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	01.05.2021-31.07.2021	600	1385
Türi Raamatukogu Malering (KOV Huviharidused rahastamine)	01.01.2021-31.12.2021	321	321
Türi Raamatukogu 3D pliatsi töötuba (KOV Huviharidused rahastamine)	01.01.2021-31.12.2021	590	590
Türi Raamatukogu Kohtumine lastekirjanikega ja lugemisürituse lõpupidu koos tiimiga "Teeme keemiat" (KOV Huviharidused rahastamine)	01.01.2021-31.12.2021	965	965
Türi Raamatukogu Tammsaare jälgedes Vargamäel (KOV Huviharidused rahastamine)	01.01.2021-31.12.2021	624	624
Järvamaa Keskraamatukogu Kirjandusmäng 3.-4.klassi õpilastele (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	01.04.2021-31.12.2021	150	255
Järvamaa Keskraamatukogu Suvelugejate tunnustusüritus (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	01.09.2021-31.12.2021	250	400
Kokku		5 080	6 120

* Projekti tegelik üldmaksumus selgub 2022. aastal

- Erinevate sündmuste korraldamine raamatukogudes sõltub suuresti just projektirahadest. Samas, kuna ajad olid jätkuvalt heitlikud, siis puudus kindlustunne, et projektiraha ka kasutada saaks.
- Lisarahastuse küsimisel on prioriteediks eelkõige lastes ja noortes lugemishuvi äratamine, selle suunamine ja hoidmine. Selles osas täitsid projektid oma eesmärgi –

huvi lugemise vastu osalejates tõusis. Eriti positiivse kogemusena tõi Türi raamatukogu taas esile käigud Vargamäele.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

- Aravete raamatukogu ühendati kooliraamatukoguga ja seoses sellega asus tööle veel teinegi raamatukoguhoidja
- 1 töötaja lisandus seoses raamatukogubussi Krõõt tööle hakkamisega Järva vallas
- Kabala raamatukogus vahetus töötaja seoses kauaaegse raamatukoguhoidja pensionile jäämisega
- Kärus vahetus töötaja ajutiselt, põhitöötaja beebipuhkuselt naasmiseni
- Keskraamatukogus asus aasta lõpul pensionile jäänud töötaja asemele uus inimene, kelle töö sisuks sai eelkõige tegelemine sotsiaalmeediaga ning koolituste ja sündmuste korraldamine

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Alljärgnevalt ülevaade täienduskoolituse teemadest.

- Tulevik on T kujuline: töö ja kompetentsid 21. sajandi raamatukogus
- ERÜ 30.maaraamatukogude suveseminar Raamatukogud muutuste keskel
- Kesk-Eesti välitööd. „Juured on maas! Eesti klassika Jõgeva- ja Järvamaal - arengu väljakutsed, vajadused ja võimalused“, „Miks kasutada raamatukogu?“
- Valla Keskraamatukogu juhtide praktika
- XXI Maaraamatukoguhoidja päev
- Andrase Rapla- ja Järvamaa koostööseminar „Kas tulevik algab täna?“
- Argument juhi tööriistana
- Raamatukogude kommunikatsioonikoolitus
- Rahva Raamatu kliendipäev koos kirjandusteraapia koolitusega
- Aleksander Sibula erialapäev
- AGENDA lõpuseminar
- Emakeelepäeva aastakonverents Eesti keele elujõust
- Ametialane eesti keel igapäevases asjaajamises
- Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia
- Lugemisisu virtuaalne stardikoolitus
- Laps kirjanduses. Laps ja keskkond
- Noored ja internet: sotsiaalsed riskid ja võimalused
- Lastekirjanduse aastakoosolek
- Tartu Linnaraamatukogu laste- ja noorsookirjanduse päev „Kohtumised karakteriga“
- Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev „Digitoremaid lugemisvõimalusi lastele“
- Kooliraamatukogude kevadseminar
- Üldhariduskoolide programm
- Raamatukogud-muuseumid-noored lõpuseminar
- Vajalikud e-teadmised muutunud maailmas
- Plakatite kujundamine tasuta veebikeskkondades
- Kodulehe tegemise ABC – kuidas luua hea koduleht
- Teenusedisaini koolitus Avaliku ruumi disain – järelvaatamine

- Tervist toetavate e-teenuste kasutamine
- Infohundi veebikoolitus Järva vallas
- Üleriigilise mõjuga arendusprojektid
- Rahvaloenduse infotund – järelvaatamine
- Andmekaitse Inspeksioon koolitus
- Kaasava eelarve koolitus
- Töötervishoid ja -ohutus
- Esmaabi täiendkoolitus

Kuna suur osa koolitustest toimus veebikeskkonnas, siis kasutati võimalusel järelvaatamist, sest töö kõrvalt seminare jälgides jääb paljugi tähelepanuta.

Tänusõnad Lääne-Virumaa Keskraamatukogule, kes on meiega oma koolitusi jaganud

Lisa 1

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukogu hoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
24.03.2021	Programmi RIKS uuendused	Meelis Lilbok	2 ak tundi	32/3	0
10.08.2021	Rahvakoolide ajalugu	Palamuse Muuseum	2 ak tundi	11/3	50
01.12.2021	Raamatukogu de teema-aasta ideekorje	Sirli Kriisa (Järvamaa aasta koolitaja 2021)	2 ak tundi	30/3	0

- Koolitused aitasid kaasa igapäevatööks vajalike teadmiste ja oskuste omandamisele, enesetäiendamisele ja silmaringi avardamisele ning raamatukogu tegevuste tutvustamisele erinevate võimaluste ja vahenditega
- Igapäevaselt nõustasime maakonna raamatukoguhoidjad nii e-kirja kui telefoni teel eelkõige küsimustes, mis puudutasid raamatukoguprogrammi, komplekteerimist ja statistikat

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

LISA 2

- Ettekanded ja sõnavõttud erinevatel kultuurisündmustel
- Raamatukogu tegevuse tutvustamine erinevates meediakanalites
- Raamatukogude tegevuse ülevaated omavalitsustes

2.4.4 Erialahariduse omandamine

- Järva Valla Raamatukogus lõpetas 1 töötaja kutseõppe Rahvusraamatukogus

2.4.5 Töötajate tunnustamine.

- Aasta maaraamatukoguhoidjaks Järvamaal valiti Malle Kreek Koigi raamatukogust
- Koigi raamatukogu tunnustati tänukirjaga koostöö eest Koigi Kultuuriseltsiga
- Aravete raamatukoguhoidja Ene Lõõnik pälvis valla tänukirja tööjuubeli puhul – 40 aastat raamatukogus
- Türi raamatukogu esitati „Türi valla tegija 2020“ nominendiks
- Türi raamatukogu töötajad said tänukaardi vallavanemalt osalemise eest Aedlinna kohvikute päeval
- Laupa raamatukoguhoidjat tunnustas Laupa Põhikool ekskursiooni ja jõululõunasöögiga
- Türi raamatukogu tunnustab oma töötajaid traditsiooniliselt väikese väljasõidu, piduliku aastalõpu lõunasöögi ning lisatasuga
- Paide linna tänukirja pälvis komplekteerimisosakonna juhataja Ingrid Meltsas südamega tehtud töö eest
- Järvamaa Keskraamatukogu töötajatele maksti jõulupreemiat

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.

LISA 3

- Järva Valla Raamatukogu
  - ✓ Sanitaarremondi vajavad Albu ja Peetri raamatukogud
  - ✓ Renoveerimist või kogu hoone remonti (milles paikneb lisaks muule ka raamatukogu) vajaksid Ervita, Käravete, Käsukonna ja Vao raamatukogud
  - ✓ Järva-Jaani raamatukogul on küll väga hea asukoht alevi keskel rendipinnal, kuid probleemiks on paiknemine II korrusel
  - ✓ Uutesse ruumidesse kolimist 2022.aasta algul ootab Koeru raamatukogu
  - ✓ Uued ruumid koolimajadesse said sel aastal Koigi ja Aravete raamatukogud (viimases on siiski veel probleeme nii soojustuse kui ka keskküttesüsteemiga)
  - ✓ Koigi ja Aravete raamatukogud said ka täielikult uue sisustuse
- Türi Raamatukogu
  - ✓ Sanitaarremondi või parema ruumilahenduse vajadus on Kabala, Kahala, Kärü, Laupa ja Oisu raamatukogudes
  - ✓ Türi raamatukogu kolis uutesse ruumidesse
  - ✓ Väätsa raamatukogu jaoks valmisid uued ruumid rahvamajja (kogukonnakeskus), kuid kolimine seisab ees 2022.aastal
- Järvamaa Keskraamatukogu
  - ✓ Roosna-Alliku raamatukogu ja keskraamatukogu vajaksid sanitaarremonti
  - ✓ Roosna-Alliku raamatukogus uuendati valgustust ja osteti tolmuimeja
  - ✓ Keskraamatukogus on jätkuvalt probleemiks äärmiselt kehv ventilatsioon, seda eriti II ja III korrusel. Kahjuks jääme süsteemi uuendamiseks vajalikest toetussummadest ilma

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

- 2021. aastal said liikumispuudega inimesed juurdepääsu Aravete ja Türi raamatukogudesse
- Kokku on maakonnas juurdepääs tagatud nüüd 10-s raamatukogus

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

- Infotehnoloogia valdkonnas on märksõnaks taaskasutus
- Arendusena saab käsitleda Kabala raamatukokku paigaldatud valguskaablit, tänu millele on nüüd seal olemas kiire internet
- Järva valla raamatukogudest said uued tööarvutid 8 kogu ja 2 kogu uued printerid
- Türi valla raamatukogud said annetustena kokku 20 vähekasutatud arvutit, mis võimaldas vananenud seadmed välja vahetada
- Keskraamatukokku osteti 2 sülearvutit, 2 monitori ja etiketiprinter
- Lugejarvutid on enamuses maakonna raamatukogudes vanad, aeglased ja vajaksid väljavahetamist
- Lepinguline IT spetsialist on Türi vallas vaid Oisu raamatukogus ja keskraamatukogus (hoolitseb ka harukogude eest)
- Pidev arendus toimub raamatukoguprogrammis RIKS – tänusõnad arendajale

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

- 2021. aastal hangiti raamatukogudesse kokku 12 028 eksemplari teavikuid, mis on 12,3 % enam kui 2020. aastal. Komplekteerimiseks mõeldud summad olid küll 3,8 % suuremad, kuid enim mõjutas juurdetulekut Aravete kooliraamatukogu külaraamatukogule üle antud fond (ligi 1000 teavikut)
- Keskraamatukogu kaudu saadi 9 774 eksemplari teavikuid ehk 81,3% kogu soetusest
- Jätkuvalt on suurimad tarnijad Rahva Raamat, Varrak ja Bestkaup.
- Venekeelset kirjandust osteti Türi ja keskraamatukokku Lomelius OÜ kaudu.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

- Komplekteerimise aluseks on jätkuvalt rahvaraamatukogude töökorralduse juhend, Kultuuriministeeriumi määrus ja kõigi lugejarühmade soovide ning vajaduste järgimine

-annetuste osakaal kogude juurdekasvust

- Annetustena saadi maakonnas kokku 1155 teavikut, mis moodustab 10,5 % kogude juurdekasvust (arvestusest on välja jäetud Aravetele üle antud teavikud)

-kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

- Suurim osa raamatute hangetest ja ka laenutustest maakonnas kokku on nagu ikka ilu- ja lastekirjandusel – vastavalt 80 % ja 82 %.
- Teisele kohale jääb haridus-, sõja- ja turismialane kirjandus – vastavalt 5 % hangetest ja 3,6 % laenutustest

- Kõigist hangetest 6,2% ja laenutustest 13,9% moodustab perioodika. Perioodika kasutamise protsent on kindlasti suurem, kuid keskkogus on enamused ajalehtedest-ajakirjadest vaid kohalikes kasutuseks ja valdav osa sellest jääb statistikas fikseerimata
- Eelnevas pole midagi üllatavat, sest aktiivseimate lugejate vanus jääb maakonnas kokku 65-79 aasta vahele. Vaid Paide linnas on agaraid lugejaid ka nooremate hulgas, kuna nii lasteaedu kui koole, aga ka töökohti on keskses rohkem kui maapiirkondades
- Kokkuvõttes võib öelda, et lugejate huvi on aasta-aastalt muutumatu ja seda mõjutab nii soov lugeda eelkõige meelelahutuseks kui ka kooli soovitusliku kirjanduse valik. Jätkuvalt on liigilisest kirjandusest populaarseimad Minu sarja raamatud. Samas sõltub hangete osakaal suuresti ilmuvast kirjandusest

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

- Nõudlust e-raamatute järele ei ole ja neid pole seetõttu ka raamatukogudesse hangitud
- Trükiseid ostetakse tavaliselt vaid ühes eksemplaris
- Kooliga ühes majas asuvad raamatukogud on hankinud soovituslikku kirjandust ka rohkem, kuid see moodustab keskmiselt vaid 1,5 % ostudest

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

- Perioodikat osteti maakonna raamatukogudesse kokku 108 erinevat nimetust, mis on 20 nimetuse võrra vähem kui 2020. aastal. Lisaks saadi tasuta 19 erinevat nimetust ajalehti-ajakirju
- Kogu valik kultuuriperioodikat on raamatukogudesse tellitud. Enim siiski lastele mõeldud – pooltes maakonna raamatukogudes on ajakirjad Täheke ja Hea Laps. Täiskasvanutele tellitustest on eelistatud Loomingu Raamatukogu, Looming, Teater.Muusika.Kino ja Raamatukogu.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

- Auvised ei leia lugejate seas enam kasutust (kokku maakonnas aasta jooksul vaid 33 laenutust), seetõttu neid juurde ei hangita (aasta jooksul tuli juurde vaid 2 – neist üks annetuseks).

3.2 Inventuurid, mahakandmised

- Raamatukogud on hoolsalt tegelenud fondide korrastamisega – maha kanti kokku 30 505 eksemplari teavikuid, mis on eelmise aastaga võrreldes siiski 35,8 % vähem.
- Inventuure sel aastal maakonna raamatukogudes ei olnud

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

- Põhiteenustes muutusi ei olnud – tegeleme ikka teavikute koju- ja kohallaenutuse, päringutele vastamise ning lugejakoolitusega. Pakume võimalust kasutada arvuteid,

printida, teha valguskoopiaid, kasutada ruume nii kaugtöökõks kui ka videokoosolekute pidamiseks jne.

- Uue teenusena alustas Järva vallas tööd raamatukogubuss „Krõõt“
- Teavikute reserveerimine RIKSWEB-i kaudu on üha populaarsem.
- Koroonakriisi järel on mitmed lugejad jäänud kasutama võimalust saata enne külastust e-kiri soovitud raamatute nimekirjaga
- Keskraamatukogu lugejatel on võimalus raamatuid laenutada ja tagastada laenusautomaadi RITA abil, kuid vaatamata reklaamile ja töötajate soovitudele, on kasutus võrreldes eelmise aastaga isegi vähenenud – vaid 0,25 % külastustest. Meie lugeja eelistab siiski silmast-silma suhtlust raamatukoguhoidjaga

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

- Juurdepääs avalikule teabele on tagatud kõigis maakonna raamatukogudes üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu. Paraku on teenuse kvaliteet kõikuv, sõltudes arvutite vanusest, võimsusest ja ühenduse kiirusest.
- Kahjuks pole riik arvestanud sellega, et paljud eakad (aga üllatuslikult ka mõned noored) pole midagi kuulnud e-riigist või kui on, siis ei oska (aga ka ei soovi) e-teenuseid kasutada. See tuli eriti teravalt ilmsiks covid-tõendite printimisega seoses – vananenud ID-kaardid, PIN-ide puudumine, oskamatus vajalikke veebilehti leida jne. Seega oli raamatukoguhoidjate osa inimeste abistamisel ja juhendamisel äärmiselt oluline ning suurendas töökoormust
- Kodudes on üha rohkem arvuteid ja nutitelefone ning seetõttu on maakonnas tervikuna AIP-i kasutus langenud
- Kuigi üldiselt on raamatukogudes arvutite kasutus vähenenud, siis keskraamatukogus on see mitmendat aastat järjest hoopis suurenenud. 2021. aastal küündis kasutuste arv juba tuhandeni (võrdluseks: 2020. aastal ligi 700 kasutust), moodustades 3,2% kõigist külastustest

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 5

Raamatu- kogu	Lugejad 2020	Lugejad 2021	Muutus (+)*
Linna/maak. Rmtk	9 472	9 264	-208
Sh keskk	3 186	3 133	-53

Raamatu- Kogu	Külastused 2020	Külastused 2021	Muutus (+)*	Virtuaal- külast. 2020	Virtuaal- külast. 2021	Muutus (+)*
Linna/maak. Rmtk	122 290	122 665	+375	35 476	39 779	+4 303
Sh keskk	36 395	37 142	+747	22 634	27 543	+4 909

Raamatu- Kogu	Laenut-d 2020	Laenut-d 2021	Muutus (+)*	Päringud** 2020	Päringud** 2021	Muutus (+)*
Linna/maak. Rmtk	251 495	231 714	-19 781	6 787	6 580	-207
Sh keskk	60 607	61 049	+442	3 213	3 328	+115

- Lugejate arvu (- 2,2%) languse põhjused on jätkuvalt samad – Järvamaa elanikkonna vähenemine (väljaränne ja tööränne) ning vananemine. Samas on hõlve jäänud praktiliselt samaks (31%). Tegelik lugejate arv on kindlasti suurem kui numbrid näitavad, sest tihti on raamatukogu kasutajaks registreeritud vaid 1 inimene perekonnast
- Laenajate osakaal lugejatest on taas vähenenud (- 4,5%). Seejuures kojulaenutuste arv laenaja kohta vähenes 3,7%. Kasvanud on lugejate arv, kes kasutavad raamatukogu ruume rahulikus keskkonnas õppimiseks või kaugtööks
- Küllastuste arvu väikese tõusu taga on eelkõige see, et raamatukokku tuldi sageli vaid covid-tõendit printima, kuid ka Omniva postipunktide avamine Oisu ja Väätsa raamatukogudes
- Suure hüppe on teinud virtuaalküllastuste arv (+ 10,8%), kuid seda peamiselt keskraamatukogus, Järva ja Türi valla raamatukogudes on see pigem languses. Üheks põhjuseks ilmselt see, et infot otsitakse ja RIKSWEBi sisenetakse sageli just meie kodulehe kaudu
- Laenutuste arv on maakonnas jätkuvalt languses (- 7,9%). Tingitud on see ühelt poolt koroonaaaja piirangutest, teisalt aga ka lugejate arvu vähenemisest
- Vähenes ka perioodika laenutuste osakaal kojulaenutustest (- 2,8%), kuna kontaktivabalt laenutati vaid raamatuid
- Keskraamatukogu laenutuste suurenemise taga on see, et meie lugejad kohanesid raamatute ettetellimisega rohkem ning nii puudutas neid avafondi sulgemine vähem
- Päringute arv statistikas ei peegelda jätkuvalt tegelikkust – kõik sõltub registreerimisest.

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Linna/maak. rmtk						
Sh keskk						

*kui järelvaatamine võimaldati peale ürituse toimumist

Raamatu- kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Linna/maak. rmtk						
Sh keskk						

*kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2020	Virtuaalnäituste arv 2021	Virtuaalnäituste külastajate arv 2020	Virtuaalnäituste külastajate arv 2021
Linna/maak. rmtk				
Sh keskk				

- Virtuaalüritusi, -näituseid, -koolitusi ükski meie maakonna raamatukogu ei korraldanud. Selleks puuduvad korralikud tehnilised vahendid

4.3 RVL teenindus

- RVL kasutus maakonnasiseselt on tõusnud kokku ligi 45%. Selle suure protsendi taga on Järva vallas tööle hakanud raamatukogubuss, mis toimetab soovitu kiiresti ühest raamatukogust teise. Türi vallas ja Paide linnas on arvud siiski languses, kuna RVL toimib üksnes töötajate, sugulaste ja tuttavate kaasabil ning entusiasmil
- Väljastpoolt maakonda oli tellimusi vähe – kokku vaid 7 tellimust 7-le lugejale. Takistuseks on nii postikulu kui ka see, et postipunkte on vähe

4.4 Laste- ja noorteteenindus

- Raamatukogud pingutavad jätkuvalt selle nimel, et raamatukogu oleks lastele ja noortele mõnus ajaveetmise koht, kus leiduks piisavalt huvitavat kirjandust ja kus saaks osaleda erinevatel üritustel. Kahjuks takistas koroonakriisi ka sel aastal lasteaedade-koolide ühiskülastusi raamatukokku
- Positiivne mõju laste ja noorte lugemisharjumuse kujundamisel oli sel aastal kahe Järva valla raamatukogu – Koigi ja Aravete – kolimine kooliga ühise katuse alla

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

- Hangitud laste- ja noortekirjandusest moodustab eesti kirjandus 50,7%
- Komplekteerimisel arvestatakse, et esindatud oleks võimalikult lai valik uuest eesti lasteraamatust ja ka väliskirjanduse tunnustatud teosed saaksid noortele lugejatele kättesaadavaks. Abiks on siin Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitused
- Üldjuhul tellitakse rahalisi võimalusi silmas pidades raamatuid ühes, kuid populaarsemaid autoreid suuremates ja koos kooliga asuvates raamatukogudes ka kahes eksemplaris
- Suure ja tõhusa „raamatusüsti“ said Lugemisisu programmiga liitunud. Suur tänu selle eest
- Järelkomplekteerimist kasutatakse usinalt kooli soovitusliku kirjanduse soetamiseks ja vanade ning kulunud raamatute asendamiseks
- Lastele hangitakse ka erinevaid lauamänge ja tegelusraamatuid, et suurendada huvi raamatukogu ja raamatute vastu
- Maakonna raamatukogudesse on kultuuriperioodikast enim tellitud just lasteajakirju Täheke ja Hea Laps

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2020	Lug-d 2021	Muutus (+/-)*	Külast-d 2020	Külast-d 2021	Muutus (+/-)*	Laenut 2020	Laenut 2021	Muutus (+/-)
Linna/ maak. rmtk	2 617	2 618	+1	33 405	32 105	-1300	22 514	20 584	-1930
Sh keskk	815	881	+66	8 781	7 639	-1142	6 539	5 880	-659

- Võrreldes eelmise aastaga on maakonnas kokku põhinäitajatest praktiliselt samaks jäänud vaid lugejate arv (Türi vallas oli see languses 7%, kuid Järva vallas ja Paide linnas kokku tõusis veidi üle 7%)
- Külastuste ja laenutuste arvud maakonnas kokku on langenud - 3,9% ja -8,6%. Järva vallas aga tõusis külastuste arv 10,2% ja väike tõus (0,4%) oli ka laenutuste osas – kahe raamatukogu koolimajja kolimise positiivne mõju
- Laste osa lugejate, külastuste ja laenutuste üldarvust on jäänud maakonnas praktiliselt eelmise aasta tasemele – ümmarguselt 28% lugejatest, 26% külastustest ja 9% laenutustest

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

- Lugemisharjumust lastes kasvatada-arendada tuleb maast madalast ja suurim roll on siin kodul. Esmane tutvus raamatukogu peaks algama just sealt. Edasi aitavad kaasa lasteaed, kooli ja raamatukogu
- Häid ja ilusaid lasteraamatuid on palju, aga keerulisem on leida selliseid tegevusi, mis lapsed-noored ka lugemise juurde tooks:
  - ✓ Hästi on käima läinud Lugemisisu programm – Järvamaal on sellega liitunud juba 9 raamatukogu
  - ✓ Türi valla raamatukogudes jätkas aasta algul ringlemist Ilon Wiklandi kohvernäitus „Pikk-pikk teekond“
  - ✓ Türi gümnaasiuminoorte seas on hinnatud raamatukogu korraldatud reisid Vargamäele, mis innustavad A.H.Tammsaare loominguga tutvuma
  - ✓ Tänu uutele ruumidele said Türi lapsed endale mõnusa lugemispesa, kus igakuiselt toimuvad lastehommikud
  - ✓ Käru raamatukogus alustas emmede ja beebide hommikuring
  - ✓ Traditsioonilise „Oma kooli nädala“ trallipäeval pakkus Oisu raamatukogu seekord luuletuste äraarvamise mängu
  - ✓ Imavere raamatukogus on traditsiooniks saanud R.Kamseni mälestusüritused koos lasteluulepäevaga Luulelumi
  - ✓ Koigi raamatukogu jätkas traditsiooniliste Võlulaeka tundidega
  - ✓ Tavapäraseks on saanud suvelugemisprogramm maakonna raamatukogudes koos parimate tunnustusüritusega suve lõpul
  - ✓ Lastele pakutakse erinevaid tegevusi kogukondlikel sündmustel – Türi Õunapäev, Oisukandipäev, Paide Jõulukroon jm.

- ✓ Raamatute maailma vastu aitavad igal aastal huvi äratada emakeelepäeva, hõimupäeva ja Põhjamaade raamatunädala tähistamisega kaasnevad ettevõtmised
- ✓ Maakondlik kirjandusmärg ja Luuleprõmm toimusid seekord vastavalt olukorrale osaliselt virtuaalselt

4.4.4 Laste- ja noorteüritused:

LISA 4

- Erinevate sündmuste kavandamisel jäadi sel aastal pigem tagasihoidlikuks, sest toimumises ei saanud kindel olla. Seda toredam, et kõigele vaatamata on lisas olev ürituste nimekiri kaunis pikk
- Mõndagi toimunud ettevõtmistest on kirjas juba eelmises punktis. Sellele lisaks võiks mainida, et
  - ✓ Külas käisid Reeli Reinaus ja Kätlin Vainola Türil, Contra Koigis ning Piret Päär Paides
  - ✓ Ettelugemisvõistluse „Ega mets tühi ole“ eelvoorus esindas Laupa kooli seal õppiv süürlane, kelle emakeel ei ole eesti keel ja kelle esinemine tekitas palju elevust
  - ✓ Paide lasteosakond korraldas järjekordse jõuluteemalise meisterdamiskonkursi – seekord teemaks piparkoogid (materjali valik vaba)

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	215	1	42

- Erivajadustega lugejate teenindamisel abistavad raamatukoguhoidjaid ka sotsiaaltöötajad ja tugiisikud, kes viivad kirjandust liikumispuuetega inimestele koju või sotsiaalmajja
- Koduteenindust osutati mitte üksnes erivajadustega lugejatele, vaid ka teistele (kaugemal elavatele pensionäridele, haigetele, koroonatõttu karantiinis olevatele lugejatele jne.), kuid see tabelis ei kajastu

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Väätsa Eakate Kodu	1	25

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

- Paraku ei saanud eriolukorrast tingitult raamatukogud ka sel aastal oma kasutajatele pakkuda kõike, mis oli planeeritud. Positiivne pööre oli aasta lõpupoole, kui tegevus

hoogustus – on ju sageli raamatukogu külas ainuke kultuurikeskkond ja kokkusaamispaik

4.6.1 kohalikul tasandil

- Raamatukogud tegutsevad koostöös kohalike lasteaedade, koolide, külaseltside, noortekeskuste, pensionäride päevakeskuste, rahvamajade, muusikakoolidega Paides ning Türil, muuseumide, erinevate huvialaringide ja omavalitsustega
- Paljud raamatukogud maakonnas ongi jäänud kohalikele elanikkonnale ainsaks suhtluse ja vaba aja veetmise kohaks
- Paides on lugu veidi teisiti, sest usinalt tegutsevad muuseum, noortekeskus, kunstikool, muusika- ja teatrimaja. Igäihel on oma ampluaa ja koostöö ei ole nii tihe kui mujal. Ülelinnalistel kultuurisündmustel ollakse aga ikka koos tegutsemas
- Kahjuks minetavad tasapisi oma kogukonnakeskuse rolli väikesed raamatukogud, mis on lugejatele avatud nüüd vaid paaril päeval mõneks tunniks nädalas. Kuigi eriti vanemate inimeste puhul on raamatukogus igapäevasele ajaveetmisele oma jälje jätnud ka koroonakriis, siis vähene lahtiolekuaeg mõjutab eriti ahiküttega külakogusid – külmal ajal pole sugugi mugav olla ruumides, kus tuleb istuda üleriietes
- Raamatukogudes, kus on ka postipunkt, tuleb ürituste häirimatuks läbiviimiseks arvestada sellega, et samal ajal ei saagiks ruumides ringi postiteenuse vajajad – seega saab neid sageli korralda vaid töövälisel ajal
- Mõned näited sündmustest 2021. aastal:
  - ✓ Imavere raamatukogu korraldab jätkuvalt koostöös lasteaia, kooli ja rahvamajaga luulepäeva „Luulelumi“. Koos rahvamajaga toimus traditsiooniline jõulueelne käsitöö näitus-müük. Külatajate abiga koguti taas raha Paide kassitoale MTÜ Paikass
  - ✓ Koerus toimus raamatukogu, raamatuklubi, kultuurimaja, kooli ja valla koostöös juba XIX Kalju Lepiku luulevõistlus.
  - ✓ Koeru raamatukogu korraldas nii raamatu ja roosi päeval kui ka emadepäeval pimekohtingu raamatuga, mis osutus vägagi menukaks
  - ✓ Koigi raamatukogus kohtuti luuletaja Contraga
  - ✓ Käsukonna on üks neist raamatukogudest, mis on avatud vaid kahel päeval nädalas ja jäänud ainsaks asukaks vanas, ahiküttega rahvamajas. Samas on seal aktiivne külaselts ja koos korraldatakse nii koristustalguid kui pidusid. Appi tulevad ka MTÜ „Kuldne sügis“, Imavere Rahvamaja ja vabatahtlikud Raamatukogu pakub neil päevadel alati tegevust lastele – loetakse raamatuid, joonistatakse ja meisterdatakse. Millised aga on tingimused, sellest annab aimu lõik aruandest: „Jõulupidu toimus saalis, mida eelnevalt nädal aega ette kütta tuli – 3 ahju. Saalis oli lõpuks 15 kraadi sooja, mida polegi nii vähe, kui arvestada, et muidu on saalis mõni miinuskraad“
  - ✓ Oisu raamatukogu teeb tihedat koostööd kogukonnaga – Oisukandipäev, Oisukandi hoovipäev, Kurja ilma festival – kõikjal loetakse ette raamatuid, korraldatakse viktoriine, pakutakse võimalust meisterdada, lahendada ristsõnu jne.
  - ✓ Oisu raamatukogus on väga menukaks osutunud näitusesari „Kogukond kogub“. Aasta jooksul eksponeeriti pudeliavajaid, klõpsuga kõrvarõngaid, kellukesi, erinevaid tarbekunsti esemeid ja jõulukaarte

- ✓ Käru raamatukogus käib aktiivselt koos memmeklubi, kuhu kutsutakse erinevaid külalisi. Sügisel alustas emmede ja beebide hommikuring. Tihe koostöö on lisaks lasteaiale ja koolile ka Käru Südamekoduga
- ✓ Türi raamatukogu kolis sel aastal uutesse ruumidesse – abi saadi kogukonnalt ja raamatuketis osalesid ka keskraamatukogu töötajad
- ✓ Türi raamatukogu lööb alati kaasa valla ettevõtmistes – Türi Aedlinna Kohvikute päev, Õunafestival, Perefestival jm.
- ✓ Türi raamatukogu kolimiseelsel sünnipäevapeol esinesid Jaan Pehk ja Rait Pilipenko perebänd. Koostöös kultuurikeskuse ja muuseumiga korraldati kohtumisõhtu Maalehe ajakirjanikega. Türi raamatukogu uus kodu asub endises koolihoones ja nii käis maja ajalugu tutvustamas Laupa kooli direktor, ajaloo huviline Kaarel Aluoja. Kirjanduslik kohtumine toimus Igor Kotjuhi ja Jelena Skulskajaga
- ✓ Türi raamatukogus korraldati 3 suuremat fotonäitust – Jüri Dubov „Siin me oleme vol I“, Ülle Järve „Väike maalinäitus“ ja Merje Roostalu „Põhjamaised orhideed“
- ✓ Roosna-Alliku raamatukogus tegutseb juba üle 20 aasta näitering „Sõbrad“, kellega käiakse esinemas nii raamatukogu kui ka muudel üritustele oma maakonnas, aga ka väljaspool. Raamatukogupäevade ajal kohtuti L.Koidula Muuseumi juhi, näitleja ja suupillimängija Elmar Tringiga
- ✓ Sargvere raamatukogus käivad jätkuvalt koos kodukandi/suguvõsa uurijad
- ✓ Keskraamatukogu koostöös Paide Avatud Noortekeskuse ja suvemalevlastega korraldas suvel keskväljaku ruumiekspedimendi ajal 4 kohtumisõhtut inspireeriva inimesega – vesteldi Kaarel Aluoja, Haldi Välimäe, Birgit Itse ja Marilyn Jurmaniga
- ✓ Keskraamatukogus esitles oma uut raamatut ja vestles lugejatega Märt Treier
- ✓ Keskraamatukogul lasteosakonnal on kõige tihedam koostöö lasteaedade ja Paide Hillar Hanssoo Põhikooliga – kõik toredad sündmused on korraldatud ühiselt
- ✓ Paide Eakate Päevakeskuses tegutseb keskraamatukogu köitja juhendamisel käsitööring, kus taaskasutusmaterjalidest meisterdatakse väga erinevaid esemeid
- ✓ Keskraamatukogu koos Paide Kunstikooliga korraldas jõulueelse käsitöö näitus-müügi
- ✓ Koostöös Paide Kunstikooliga korraldati keskraamatukogus Helgi Lutschani ja Oisus Sille Varuli maalinäitus
- ✓ Keskraamatukogu pani linna sünnipäevaks üles näituse raamatukogutöötajate lapsea piltidest „Meie lapsepõlve Paide“ – kui algul tundus, et fotosid, mis tehtud linna eri paikades, on vähe, siis mida enam kodude albumeid sirviti, seda enam pilte lisandus
- ✓ Raamatukogupäevade ajal, mis sel aastal keskendusid ajakirjandusele, tegi keskraamatukogu näituse „Just nii kui enne“. Luges artikleid ja pealkirju ajalehtedest võisime veenduda, et probleemid ja sündmused Paides, mida kajastati 110 või 50 aastat tagasi on tänagi aktuaalsed

4.6.2 riiklikul tasandil

- Maakonna raamatukogud osalesid traditsioonilistel üleriiklikel ettevõtmistel – emakeelepäev, raamatukogupäevad, ettelugemisvõistlus, Põhjamaade raamatunädal jne.
- Koolituste korraldamisel olid headeks partneriteks Lääne-Virumaa Keskraamatukogu, Tallinna Keskraamatukogu, Eesti Lastekirjanduse Keskus, Rahvusraamatukogu, ERÜ ja Andras

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

- Rahvusvahelisel tasandil koostöö puudus

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

- Koolituste arv maakonnas kokku jõudis taas 2019. aasta tasemele
- Sihtrühmadeks on endiselt lasteaia- ja kooliõpilased ning eakad
- Kooli- ja lasteaialastele toimuvad põhiliselt rühmakoolitused, kus tutvustatakse raamatukogu ja viiakse läbi erinevaid teematunde
- Oisus ja Türil on väga populaarsed 3D pliiatsi töötoad
- Peetri raamatukogus jätkas kokkusaamisi kokaklubi, kus valmistatakse eri rahvaste toite kasutades raamatukogus leiduvaid kokaraamatuid ja -ajakirju
- Paide kunstikooli korraldab tunde keskraamatukogus, kus õpilased saavad kasutada meie kunstiraamatute kogu oma teadmiste täiendamiseks
- Eakate päevakeskuses juhendab käsitööringi ja tutvustab uusi, inspiratsiooni andvaid raamatuid ning ajakirju keskraamatukogu kõiitja
- Individuaalkoolitust vajavad aastast-aastasse samadel teemadel eelkõige vanemad inimesed – ID-kaardiga seotud toimingud, erinevate tõendite (sel aastal eriti covid-tõendite printimine) ja deklaratsioonide vormistamine ning täitmine, pangatehingud, e-posti kasutamine jne. Kuna keskkogu ühel raamatukoguhoidjal on professionaalsed teadmised õmblemisest ja kudumisest, on tekkinud huvilisi, kes otsides lõikeid või mustreid saavad tihti ka individuaalset õpetust.
- Vanusest sõltumata vajavad paljud lugejad koolitust erinevate andmebaaside ja raamatukogude e-teenuste kasutamiseks

4.8 Raamatukoguteenus turundus ja väljaanded

- Lisaks raamatukogude kodulehtedele, sotsiaalmeedia kontodele ja infotahvlitele edastatakse infot nii maakondlikus kui omavalitsuste paber- ja veebiväljaannetes, sotsiaalmeedias, kodulehtedel ning kohalikus Tre-raadios, aga ka üleriigilistes meediakanalites
- Suvel läks Klassikaraadios eetrisse saade Järva Valla Raamatukogu direktoriga sarjas „Raamatuhoidja“
- Lugejatele jagatakse logodega järjehoidjaid, pastakaid, helkureid, kotte jm.
- Oluline on ka otse raamatukoguhoidjalt saadav info või kutse erinevatele sündmustele

4.9 Andmebaasid.

- Oisu raamatukogu ja keskraamatukogu bibliografeerivad koduloolisi väljaandeid programmi RIKS. See andmebaas on üks vajalikumaid, sest koduloo- ja suguvõsa uurijaid on palju

- Koduloolisi materjale koguvad ka Ervita, Järva-Jaani, Koeru, Kareda, Laupa, Tarbja, Vao ja Viisu raamatukogud
- Suur abi lugejate päringutele vastamisel on keskraamatukogus bibliografeeritud materjalidel, mis käsitlevad käsitööd ja rahvarõivaid
- Lingid erinevatele andmekogudele on raamatukogude kodulehtedel
- RIKSWEBi kaudu on juurdepääs raamatukogude e-kataloogile

5. 2022. aasta tegevused

- Tulemas on raamatukogude teema-aasta, mis pakub rohkelt võimalusi raamatukogude tutvustamiseks ja uute koostöövõimaluste leidmiseks kohaliku kogukonna ja erinevate organisatsioonide vahel
- 4.-10. aprill on planeeritud Järvamaa raamatukogude aasta teemanädal
- Järvamaa raamatukogud lähevad ühtse meeskonnana välja Arvamusfestivalile.
- Koeru ja Väätsa raamatukogudel seisab ees kolimine uutesse ruumidesse
- Väärikaid juubeleid tähistavad Ahula (100 aastat), Päinurme (110 aastat) ja Koigi (115 aastat) raamatukogud
- Juba traditsiooniliste ettevõtmiste (suvelugemine, ettelugemisvõistlus, luuleprõmm, jne.) korraldamine
- Keskkogu koos noortekeskusega planeerib koostööd suvise Ruumi Eksperimendi raames.
- Jätakuvalt on tähelepanu raamatufondide korrastamisel ja puhastamisel vananenud kirjandusest. Ees on inventuurid Järva valla raamatukogudes
- Sujuvamaks teeninduseks on plaanis paigaldada tagastuskastid raamatukogudesse, kus neid seni polnud. Järva valla raamatukogubussi liikumisgraafik vajab ülevaatamist ja parendamist.
- Uuendamist vajavad ka raamatukogude arengukavad
- Raamatukoguvõrgu muutmine (nt. kogude sulgemine) valdades on omavalitsuste otsus ja nende plaanidest praegu ülevaade puudub

Koostajad Eha Palm ja Heli Lepp

Direktor Jane Kiristaja

/allkirjastatud digitaalselt/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Järva Vallaraamatukogu	18	159	1 129
Türi Raamatukogu	40	177	386
Järvamaa Keskraamatukogu	21	95	126
Kokku	79	431	1 641

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

- Raamatukogude direktorite ettekanded tööst kohalikes omavalitsustes
- Kohalikus Tre-raadios raamatukogude tegemisi on tutvustanud kõik raamatukogude direktorid
- Järva Valla Raamatukogu direktor osales Klassikaraadio saates Raamatuhoidja
- Nii direktorid kui ka teised raamatukogutöötajad on esinenud uute ruumide avamisel Koigis, Aravetel ning Türil
- Järva Valla raamatukogubussi Krõõt tutvustamine Kirikupäevadel ja Maal elamise päeval
- Raamatuklubi Vaimuvalgus koosolekutel lugemiselamuste tutvustamine ja ülevaated saabunud kirjandusest
- Retla-Kabala kooli lõpupeol ja 1. septembril esinesid traditsiooniliselt tervitusega Oisu raamatukogu töötajad
- Kohtumisõhtud inspireeriva inimesega Paide keskväljakul toimusid nii Järvamaa Keskraamatukogu direktori juhtimisel kui ka tema juhendamisel noorte intervjuerijate poolt

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2021)
Aravete raamatukogu	Ruumide renoveerimine raamatukogu tarbeks Aravete keskkoolis
Türi raamatukogu	Ruumide renoveerimine raamatukogu tarbeks endises koolimajas
Väätsa raamatukogu	Ruumide renoveerimine raamatukogu tarbeks kogukonnamajas

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Türi raamatukogu	Ilon Wiklandi teematund. Kohvernäitus	99
	Suvelugemise lõpupidu	47
	Tõe ja õiguse radadel Vargamäel	83
	Rikswebi koolitus	20
	Raamatukogutund eelkooliealistele	20
	Raamatukogutund 1. klassidele	60
	Raamatukogutund lasteaialastele	19
	Muinasjutuhommik lasteaialastele	51
	Külas käis Reeli Reinaus	69
	Raamatukogutund "Minu koduraamatukogu"	17
	Kohtumine Kätlin Vainolaga	105
	3. advendi askeldused raamatukogus	28
	Lastehommik	39
	Türi PK õpilaste keraamikaringi näituse avamine	16
	Malering	3
	Osalemise Õunafestivalil	26
	Muinasjututelk Perefestivalil	25
Oisu raamatukogu	Maakondlik 3.-4. klasside kirjandusviktoriin	3
	3D pliiatsite töötuba	14
	Lugemisisu illustratsiooni teematund, Wiklandi kohvernäitus	35
	Lugemisisu hooaja lõpetamine Linnupesa rühmaga	9
	Lugemisisu 2020/21 hooaja lõpetamine koolilastega	29
	Trallipäev	111
	Lugemisisu sissejuhatav tund 1.-3. klassile	16
	Emakeele tund raamatukogus 7.-9. klassile	10
	Hõimu- ja ettelugemispäev 4. klassidele	22
Laupa raamatukogu	Ilon Wiklandi tegelusnäitus "Pikk-pikk teekond"	83
	Lugemisisu tutvustamine	21
Väätsa raamatukogu	Ettelugemispäev lasteaias	14
	Päkapiku elu	16
	Minu emotsioonid	15

	Päkapikud piiluvad	15
Käru raamatukogu	1. klass tutvumas raamatukoguga	18
	5. klass tutvumas raamatukoguga	13
	Emmede ja beebide hommikuring	28
	Suvelugemise programm	10
Kabala raamatukogu	Raamatukogunädal koolilastega	13
	Raamatukogunädal lasteaialastega	22
Ahula raamatukogu	Kevadtrall	29
	Ettelugemispäev "Ega mets tühi ole"	27
	Kadritrall	25
	Päkapikutrall	20
Albu raamatukogu	Raamat ja loom	12
	Raamatukogu	8
	Ilmar Tomusk	15
	Kevad lõppeb, suvi algab	31
	Meie rebane	23
Aravete raamatukogu	Aktsioon Öökapiiraamat	
	Raamarukogutunnid 1.-4. klassile	
	Lugemisisu 4. klassile	
	Päkapikud jõuluraamatuid tutvustamas	
Imavere raamatukogu	Lugemisisu tunnid	115
	R.Kamseni 150 - tähistamine mälestuskivi juures	36
	Lasteaialaste külastus raamatukokku	34
	R.Kamsenile pühendatus lasteluulepäev "Luulelumi"	37
Järva-Jaani raamatukogu	Ettelugemispäev "Ega mets tühi ole	14
	1. klassi ekskursioon raamatukokku	15
	Lugemisprogramm Lugemisisu	21
Koigi raamatukogu	Võlulaekatunnid - kokku 9	208
	Kohtumine Contraga	60
	Lugemisisu tunnid - kokku 12	133
	Perioodikaga tutvumine 6. klassile	14
Koeru raamatukogu	Ettelugemine Jänku-Jussi lood	5

	Lauamängude tunnid- kokku 3	17
	Lugemisisu tunnid - kokku 2	14
Vao raamatukogu	Mardipäeva tähistamine	14
	Kadripäeva tähistamine	16
Järvamaa KRK LO	Naeratuste vikerkaar - Dagmar Normet 100	13
	Luuleprõmm 2021	7
	Mõmmimamma 95. sünniaastapäev	13
	Lugemisbingo	83
	Põhjala lastekirjandus	18
	Seikleme ajaloos - tublimad suvelugejad Vallitornis	29
	Sõbrahommik raamatukogus	11
	Maakondlik kirjandusmäng	15
	Ettelugemispäev "Ega mets tühi ole"	18
	Väikeklassi raamatukogutund	5
	Jutufestival "Üks ei ole ühtegi" Piret Pääriga	34
	Sipsikute rühma raamatutund	15
	Nuputamismäng lasteraamatutest	7
	Põhjamaade raamatunädal - ettelugemised hommikuhämaruses	53
	Põhjamaade lasteraamatute tuvustamine	18
	Kadrihommik raamatukogus	21
	Uurime uusi raamatuid	16
	Päkapikkude aeg	20
	Advendihommik PAIlasteaia Lillepai majas	48
	Advendihommik PAIlasteaia Kullapai majas	48
	Lastehommik Viskame villast	16
	Otsimismäng instagrammis Leia P.A.N.K.	7
Roosna-Alliku raamatukogu	Ettelugemispäev "Ega mets tühi ole"	15
	Raamatuüritus "Kes elab metsas"	20
Tarbja raamatukogu	Õpilased raamatukogutunnis	5
Viisu raamatukogu	Sõbrapäeva ettelugemine	13
	Ettelugemine - Lepatriinu täpid	15
	Suve alguse tähistamine väikeste lugejatega	15
	Ettelugemine - Tõrukese teekond	15

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

- Oleme riigi, omavalitsuse ja koostööpartnerite info edastajad maakonna raamatukogudele.
- Keskkogu vahendab infot üle-eestilistest ja maakondlikest üritustest ning korraldab maakonnas osavõttu neist sündmustest
- Maakonnaraamatukogu on ühisprojektide algataja ja eestvedaja ning ühtse sõnumi edastaja lugejale ja meediale. Hinnang ühisprojektide vedamisele ja meediga suhtlemisele on olnud positiivne. Oleme kuulnud kiidusõnu, et alati on raadios või ajalehes mainitud ka teiste raamatukogude tegemisi.

KOGUDE KOMPLEKTEERIMINE JA TÖÖTLEMINE

- Maakonna rahvaraamatukogude kogud komplekteeritakse Järvamaa Keskraamatukogu ja maakonna kohalike omavalitsuste vaheliste lepingute alusel
- Järvamaa Keskraamatukogu komplekteerimisosakond koostab iga nädal maakonna rahvaraamatukogude tellimuste alusel uute teavikute koondtellimuse ja edastab selle tarnijatele
- Elektronkataloogis RIKS koostatakse uute teavikute kirjed, samuti tegeletakse olemasolevate kirjete parandamisega
- Lepingujärgsete komplekteerimissummade üle peetakse jooksvat arvestust. Kuluaruanded saadetakse regulaarselt omavalitsuste raamatupidamisele
- Maakonna rahvaraamatukogude hinnangul on koostöö komplekteerimisosakonnaga väga hea. Hinnatakse asjatundlikke soovitusi kogude täiendamisel ja seda, et tehakse ära mahukas töö (kataloogimine, rahalise arvestuse pidamine jne.), mis võimaldab väiksematel raamatukogudel tegeleda rohkem igapäevase lugejateeninduse ja erinevate sündmuste ettevalmistamise ning korraldamisega.

RAHVARAAMATUKOGUDE TEGEVUSEKS VAJALIKE BIBLIOGRAAFIA-, TÄISTEKST- JA MUUDE ANDMEBAASIDE LOOMINE JA PIDAMINE

- Järvamaa Keskraamatukogu on loonud ja haldab kodulooandmebaasi, mis on elektronkataloogi RIKS osa. Andmebaasi täiendab raamatukogu vanembibliograaf jooksvalt ja retrospektiivselt
- Lisaks kodulooandmebaasile peab maakonnaraamatukogu ka käsitöö ja rahvariiete andmebaasi, mis on samuti elektronkataloogi RIKS osa
- Mõlemad andmebaasid on väga vajalikud, arvestades päringute hulka just neil teemadel – ligi 17% teemapäringutest
- Tagasiside koduloo andmebaaside vajalikkusest on 2021. aastal meeldivalt positiivne. Aitasime koostada Järvamaa Kultuurinõukojal ajaloonäitust, rahvakultuurispetsialistil pärandkultuuri sissekannet, Paide Gümnaasiumil ajalooramatut ja Paide linnavalitsusel kalendrit, kus lugemissoovitused Paide linnaga seotud kirjanike või koduloo raamatutest jne.

RAHVARAAMATUKOGUDE STATISTILISE ARUANDLUSE KORRALDAMINE JA TEGEVUSE ANALÜÜSIMINE

- Pearaamatukoguhoidja tegeleb statistilise aruandluse ja maakonna raamatukogude tegevuse analüüsiga. Andmeid kogutakse esitatava koondaruande tarbeks kord aastas ning muudele raamatukogutöö alastele teabenõuetele vastamiseks
- Päringuid esitavad eelkõige omavalitsused ja Kultuuriministeerium, aga ka ajakirjandus. Et küsimustele kiirelt vastata, peab erinevate statistiliste andmete kogumine ja analüüs olema järjepidev

ERIALANE NÕUSTAMINE JA RAAMATUKOGUTÖÖTAJATE TÄIENDUSKOOLITUSE KORRALDAMINE

- Erialase nõustamisega peamiselt telefoni või e-kirja teel tegelevad pea kõik keskraamatukogu töötajad, kuid eelkõige direktor, pearaamatukoguhoidja ning osakondade juhatajad
- Raamatukogud hindavad võimalust saada kiirelt abi ja vastuseid erialastes küsimustes
- Maakonnaraamatukogul on oluline osa erinevate koolitusvõimaluste väljaselgitamisel ja pakkumisel, kuna e-posti teel laekub väga palju kutseid erinevatele koolitustele ja seminaridele
- Maakonnaraamatukogu plaan korraldada ise koolitusi keskmiselt kord kvartalis ja organiseerida vähemalt üks õppesõit aastas jäi paraku teist aastat järjest koroonakriisi tõttu täies mahus realiseerimata (toimus 2 seminari ja üks õppesõit)

TEATMEBIBLIOGRAAFILISE TÖÖ KORRALDAMINE

- Järvamaa Keskraamatukogus tegelevad teatmebibliograafilise tööga kõik raamatukoguhoidjad
- Päringuid esitatakse palju, seega on tegu väga vajaliku teenusega
- Noorem lugeja hindab võimalust teha päring läbi sotsiaalmeedia. Püüame ka nendes keskkondades olla professionaalsed ja kiired.